

framställning till Ålands landsting med förslag till

№ 27/1952. landskapslag angående byggnadsplaneområden på

landsbygden i landskapet Åland.

Ålands landsting har vid plenum den 18 mars 1952 med anledning av hemställningsmotionen № 4/1952 (Rauha Åkerblom) givit landskapsstyrelsen i uppdrag att utarbeta förslag till sådana landskapslagar, genom vilka motionens syftemål kan uppnås, och att så snart ske kan förelägga dem landstinget. I förenämnda petition säges bl.a. följande: "Den oreglerade bebyggelsen i tätt befolkade samhällen på den åländska landsbygden, isynnerhet strax utanför Mariehamns stad, har tagit sådana dimensioner, att densamma bör ägnas all uppmärksamhet. Tomtindelningen och -avstyckningen har genomförts fullkomligt planlöst, utfartsvägarna äro trånga och krokiga och stora svårigheter har uppstått vid byggandet av vatten- och avloppsledningar. Brandskydd och sanitära anordningar äro eftersatta. Den arbetsamma och framåtsträvande befolkningen inom dessa områden har, synes det, hänvisade till sig själva nu råkat in i ett läge, där de mest svårlösta problem kräver lösning, problem, som trots enskilda personers stora ekonomiska uppoffringar icke

kan lösas tillfredsställande. Det är därför nödvändigt att genom lag planera bebyggelsen i tätt befolkade samhällen på den åländska landsbygden. En sådan lags främsta uppgift skall vara att giva föreskrifter och anvisningar om tomters storlek, om byggnadssätt och planering samt att ordna tillfredsställande övervakning, d.v.s. att åstadkomma en sådan planering av dessa samhällen att byggandet av vägar samt vatten- och avloppsledningar kunde bli billigt och ändamålsenligt ur alla synpunkter. Lagen får dock inte utformas så att den onödigt inskränker rätten att fritt planera byggandet och gör det omöjligt för mindre bemedlade personer att bygga inom dessa områden."

Landskapsstyrelsen har låtit sig angeläget vara att ställa sig Landstingets uppdrag till efterrättelse. Denna framställning gäller byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet. I en senare framställning skall förslag göras angående byggnadsstadga för ifrågavarande byggnadsplaneområden. Landskapsstyrelsen är väl medveten om, att den lagstiftning, varom nu är fråga, bort ske i samband med stadsplanelagstiftning för Mariehamn. Emellertid kommer stadsplanelagstiftningen i riket att inom kort genomgå en grundlig förnyelse, varför landskapsstyrelsen velat invänta den nya stads-

planelagstiftningen i riket, innan förslag i ämnet av landskapsstyrelsen förelägges Landstinget. Enär likväl de missförhållanden i Mariehamns randområden, vilka av motionären påtalats, äro av sådan betydelse, att lagstiftning med det första för missförhållandenas avhjälpande är av nöden, har landskapsstyrelsen ansett att lagstiftning i ämnet rörande främst förenämnda randområden icke kan uppskjutas.

Innehållet i förslaget till landskapslag angående byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland är i korthet följande:

Det s.k. randområdet till Mariehamn skall regleras och byggas enligt fastställd byggnadsplan. Detta är således obligatoriskt. Även för annat område på landet med tätare bosättning kan landskapsstyrelsen förordna, att byggnadsplan skall upprättas, och kan initiativet till sådan byggnadsplan tagas, förutom av landskapsstyrelsen, även av kommun, kommundel, samhälle eller lokal myndighet. Byggnadsplan skall grundas på tillförlitlig karta och upptaga byggnadsmark, vägar och andra för allmän samfärdsel avsedda områden samt höjdlägen i nödig omfattning. Byggnadsplanebestämmelserna skola innefatta närmare anvisningar av i planen ingående markområde. Landskapsstyrelsen äger låta uppgöra förslag till

270
074
byggnadsplan, men kan även av sökande ingivet förslag läggas till

grund för planen. Markägare och annan, vars rätt kan vara av pla-

nen beroende, skall erhålla tillfälle att yttra sig över förslaget

samt i fråga om förslag till erläggande av kostnaderna för planen

uppgörande. Förslag skall i sådant syfte offentligen utställas på

sätt om offentliggörande av kommunala tillkännagivanden stadgas.

Byggnadsplanen fastställs av landskapsstyrelsen, och kostnaderna

för planens uppgörande skall i allmänhet erläggas ur landskapsme-

del. Föreskrifterna om uppgörande av byggnadsplan gälla även änd-

ring eller utsträckande av planen.

Nybyggnad får icke företagas i strid mot fastställda byggnads-

planebestämmelser, dock kan på särskilda skäl undantag härifrån be-

viljas av utsedd byggnadsinspektör, då nybyggnad ej avsevärt för-

svårar markens användning för avsett ändamål. Har fråga väckts om

uppgörande av byggnadsplan för annat än Mariehamns stads randområde,

kan landskapsstyrelsen för viss tid meddela förbud att inom

ifrågakomna område verkställa nybyggnad. Sådant byggnadsförbud

skall offentligen kungöras.

Landskapsstyrelsen äger för byggnadsplaneområde förordna lämp-

lig person till byggnadsinspektör, som äger övervaka efterlevna-

075
den av planen jämte därtill hörande bestämmelser ävensom övriga

föreskrifter rörande byggnadsväsendet. Lokal myndighet kan även

anförtros uppdraget att vara byggnadsinspektör. Över byggnadsin-

spektörs beslut kan besvär anföras hos landskapsstyrelsen inom

fjorton dagar från beslutets delfående. Angående överträdelse av

förbud, som meddelats i eller på grund av föreskrift i landskaps-

lagen samt meddelande av handräckning till rättelse i vad olagli-

gen skett, skall gälla vad därom i rikslagstiftningen är stadgat.

I utslag, som landskapsstyrelsen givit i anledning av besvär, eller

i beslut, som landskapsstyrelsen eljest meddelat på grund av stad-

gande i landskapslagen, kan ändring sökas genom besvär till högsta

förvaltningsdomstolen.

Närmare föreskrifter angående uppgörande av byggnadsplanebe-

stämmelser, om byggande inom byggnadsplaneområde samt lov därtill,

om utfärdande av byggnadsordning, inseende över byggnadsverksamhe-

ten samt rörande tillämpningen i övrigt av landskapslagen skall

meddelas genom en särskild byggnadsstadga.

Hänvisande till förestående får landskapsstyrelsen härmed vörd-

sammast förelägga Landstinget till antagande nedanstående

angående byggnadsplaneområden på landsbygden i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 §.

Samhälle med sammanträngd befolkning på landét i Mariehamns omedelbara närhet skall regleras och byggas i enlighet med fastställd byggnadsplan.

Landskapsstyrelsen kan förordna, att även för annat än i 1 mom. nämnt område på landet med tätare bosättning, såsom by, industriort eller hamnplats samt område på landet, där större byggnadsverksamhet är att förvänta, byggnadsplan skall upprättas.

Initiativet till i 2 mom. nämnda byggnadsplan kan tagas av landskapsstyrelsen, kommun, kommundel, samhälle eller lokal myndighet.

2 §.

Byggnadsplan skall grundas på tillförlitlig karta och upptaga byggnadsmark, vägar och andra för allmän samfärdsel avsedda områden och höjdlägen i nödig omfattning. Byggnadsplanebestämmelserna skola innefatta närmare anvisningar om användningen av i planen ingående område.

Skall på grund av vad i 1 § stadgas byggnadsplan upprättas, äger landskapsstyrelsen låta uppgöra förslag till sådan plan, där ej av sökanden ingivet eller eljest förefintligt förslag befinnes tillfyllest.

Områdets ägare oah annan, vars rätt kan vara av planen beroende, skall lämnas tillfälle att yttra sig över förslag till byggnadsplan, så ock i fråga om framställt förslag angående erläggande av kostnaderna för planens uppgörande. Förslag skall i sådant syfte offentligen utställas, och skall om utställandet kungöras, såsom kommunala tillkännagivanden offentliggöras.

Byggnadsplan fastställles av landskapsstyrelsen.

Kostnaderna för byggnadsplans uppgörande erläggas ur landskapsmedel, men kan markägare, som av byggnadsplan har fördel, av landskapsstyrelsen förpliktas att helt eller delvis, efter vad skäligt prövas, återgälda landskapet sagda kostnader.

Vad ovan sagts om uppgörande av byggnadsplan skall gälla även om ändring eller utsträckande därav, dock behöver förslag angående erläggande av kostnaderna icke framställas vid smärre ändringar eller utvidgningar.

4 §.

Nybyggnad må ej företagas i strid mot byggnadsplanebestämmelser; dock må utsedd byggnadsinspektör bevilja undantag härifrån, särskilda skäl därtill äro, och nybyggnaden ej avsevärt försvårar markens användning för avsett ändamål.

5 §.

Har fråga väckts om uppgörande av byggnadsplan för område, som omförmäles i 1 § 2 mom., eller om ändring eller utsträckning av byggnadsplan, äger landskapsstyrelsen för viss tid meddela förbud att inom ifrågakomna område, verkställa nybyggnad, såvida ej landskapsstyrelsen för varje särskilt fall giver lov därtill. Sådant byggnadsförbud skall av landskapsstyrelsen offentliggöras på sätt kommunala tillkännagivanden kungöras.

6 §.

Inom område, som ingår i byggnadsplan, sker avstyckning av byggnadstomt till självständig lägenhet genom ägostyckning.

7 §.

Landskapsstyrelsen äger förordna lämplig person att såsom byggnadsinspektör inom område, för vilket byggnadsplan gäller, övervaka efterlevnaden av planen jämte därtill hörande bestämmelser ä-

vensom övriga föreskrifter rörande byggnadsväsendet. Dessa åligganden kunna även uppdragas åt lokal myndighet i egenskap av byggnadsinspektör.

8 §.

Förordnas att område, för vilket byggnadsplan gäller, skall tillhöra Mariehamns stad, skall byggnadsplanen och därtill hörande bestämmelser fortfarande lända till efterrättelse, intill dess utomplansbestämmelser eller stadsplan för området blivit fastställda.

9 §.

Angående överträdelse av förbud, som meddelats i eller på grund av föreskrift i denna landskapslag samt meddelande av handräckning till rättelse i vad olagligen skett skall lända hithörande bestämmelser i rikets stadsplanelag till efterrättelse.

10 §.

Över byggnadsinspektörs beslut må besvär anföras hos landskapsstyrelsen inom fjorton dagar efter det besväranden av beslutet erhållit del.

I utslag, som landskapsstyrelsen givit i anledning av besvär, eller i beslut, som landskapsstyrelsen eljest meddelat på grund

av stadgande i denna landskapslag, må ändring sökas genom besvär,
som inom trettio dagar efter delfåendet skola till högsta förvaltningsdomstolen inlämnas.

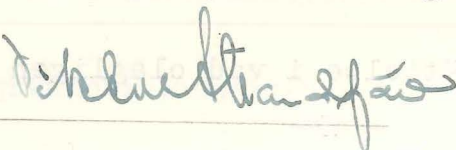
11 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras i fråga om uppgörande av byggnadsplanebestämmelser, om byggande inom område, som i denna landskapslag avses och lov därtill, om utfärdande av byggnadsordning, inseendet över byggnadsverksamheten ävensom rörande tillämpningen i övrigt av denna landskapslag, meddelas genom byggnadsstadga för byggnadsplaneområden.

Mariehamn den 8 oktober 1952.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom.